ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI, sniegti 2006. gada 29. jūnijā [1]

1. Ar šo prasību, kuru Komisija atbilstoši EKL 226. pantam ir cēlusi pret Spāniju, tā lūdz atzīt, ka Spānija nav pareizi transponējusi Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīvas 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (turpmāk tekstā — "Direktīva") 1. un 5. pantu [2].

2. Direktīvas mērķis ir novērst atšķirības juridiskajā aizsardzībā, ko dalībvalstis nodrošina darbiem, ko aizsargā autortiesības un blakustiesības [3], kas attiecas uz nomu un patapināšanu [4]. It īpaši tajā noteikts, ka dalībvalstīm atsevišķām tiesību turētāju grupām ir jāpiešķir tiesības attiecībā uz nomu un patapināšanu.

3. Direktīvas septītais apsvērums ir izteikts šādā redakcijā:

Direktīva

"tā kā autoru un izpildītāju mākslinieciskā jaunrade prasa atbilstošus ienākumus kā pamatu turpmākai mākslinieciskai jaunradei, un ieguldījumi, izgatavojot skaņu ierakstus un uzņemot filmas ir īpaši lieli un riskanti; tā kā efektīvi nodrošināt šos ienākumus un atlīdzināt šos ieguldījumus var vienīgi ar attiecīgo tiesību turētāju piemērotu juridisku aizsardzību; [..]."

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — OV L 346, 61. lpp.

3 — Kopienu tiesību kontekstā jēdziens "autortiesības" ("droit d'auteur") ietver ekskluzīvas tiesības, kas piešķirtas autoriem, komponistiem, mākslinieciem utt., savukārt blakus tiesības ("droits voisins") iekļauj sevī līdzīgas tiesības, kas piešķirtas izpildītājiem (mūziķiem, aktieriem utt.) un uzņēmējiem (izdevējiem, filmu producentiem utt.). Es lakonisķuma dēļ tās tomēr saukšu vienkārši par "autortiesībām", nevis lietošu kādu apgrūtinošāku direktīvā izmantotu terminu, proti, "darbi, ko aizsargā autortiesības un blakustiesības", jo šīs lietas ietvaros starp tiem nav atšķirības.

4 — Preambulas pirmais apsvērums.

4. Direktīvas 1. panta 1. punktā ir noteikta prasība, ka dalībvalstīm ir jāparedz tiesības atļaut vai aizliegt nomāt un patapināt ar autortiesībām aizsargātu darbu oriģinālus un kopijas, "kas minēti 2. pantā".

5. Direktīvas 1. panta 2. punkts jēdzienu "nomāt objektus" definē kā "darīt tos izmantojamus uz ierobežotu laiku un ar mērķi gūt tiešu vai netiešu tautsaimniecisku vai komerciālu labumu". 1. panta 3. punkts vārdus "patapināt objektus" definē kā "darīt tos izmantojamus uz ierobežotu laiku bez mērķa gūt tiešu vai netiešu tautsaimniecisku vai komerciālu labumu, ja to dara ar publikai [sabiedrībai] pieejamu iestāžu starpniecību".

6. Direktīvas 2. panta 1. punktā noteikts:

"Ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt nomu un patapināšanu pieder:

— autoriem attiecībā uz viņu darbu oriģināliem un kopijām,

— izpildītājiem attiecībā uz viņu priekšnesumu fiksācijām,

— skaņu ierakstu producentiem attiecībā uz viņu izdarītiem skaņu ierakstiem, un

— filmu pirmo fiksējumu producentiem attiecībā uz filmu oriģināliem un kopijām. Šajā direktīvā termins "filma" nozīmē kinematogrāfiskus vai audiovizuālus darbus, vai kustīgus attēlus ar skaņu pavadījumu vai bez tā."

7. Direktīvas 5. pants tiktāl, ciktāl tas attiecas uz šo lietu, noteic:

"1. Dalībvalstis var pieļaut atkāpi no šīm 1. pantā paredzētām ekskluzīvām tiesībām attiecībā uz publisku patapinājumu, ar nosacījumu, ka vismaz autori gūst atlīdzību par šādu patapinājumu. Dalībvalstis drīkst noteikt šo atlīdzību, ņemot vērā ar kultūras veicināšanu saistītus mērķus.

[..]

3. Dalībvalstis var atbrīvot atsevišķu kategoriju uzņēmumus no [1. punktā] minētās atlīdzības maksājumiem."

8. Direktīvas 15. panta 1. punktā noteikts. ka dalībvalstīm Direktīva jātransponē ne vēlāk kā līdz 1994. gada 1. jūlijam.

Atbilstošie valsts tiesību akti

9. Šajā lietā nozīmīgie Spānijas tiesību akti ir *Texto refundido de la Ley de Propriedad Intelectual* (Autortiesību likuma konsolidētā redakcija; turpmāk tekstā — "AL").

10. Ar AL 17. pantu autoriem tiek piešķirtas ekskluzīvas tiesības izmantot savus darbus, tai skaitā tiesības izplatīt.

11. AL 19. panta 1. punkts noteic, ka tiesības izplatīt ietver tiesības patapināt.

12. AL 19. panta 3. punkts noteic:

"Jēdziens "noma" nozīmē darbu oriģināla vai kopiju nodošanu lietotāja rīcībā uz noteiktu laiku ar mērķi gūt tiešu vai netiešu tautsaimniecisku vai komerciālu labumu.

Noma nav nodošana rīcībā ar mērķi izstādīt, publiski izplatīt no audiovizuāliem un skaņu ierakstiem, arī fragmentāri, kā arī nodošana rīcībā, kas veikta konsultācijā uz vietas."

13. AL 19. panta 4. punkta pirmajā un trešajā daļā ir paredzēts:

"Jēdziens "patapināšana" nozīmē darba oriģinālu vai kopiju nodošanu lietotāja rīcībā uz noteiktu laiku bez mērķa gūt tiešu vai netiešu tautsaimniecisku vai komerciālu labumu, ja to dara ar sabiedrībai pieejamu iestāžu starpniecību.

[..]

Patapināšana nav iepriekš 3. punkta otrajā daļā minētie darījumi, kā arī tie darījumi, ko savstarpēji slēdz sabiedrībai pieejamas iestādes."

14. Ar AL 17. un 19. pantu piešķirtās ekskluzīvās tiesības ir šādu dekrēta-likuma 37. panta 2. punktā minēto izņēmumu objekts:

"[..] muzeji, arhīvi, bibliotēkas, publiskas fonotēkas vai kinematēkas, vai iestādes, kas ir atkarīgas no sabiedrības kultūras, zinātnes vai izglītības bezpeļņas iestādēm vai Spānijas izglītības sistēmā integrētām izglītojošām iestādēm, nedz lūdz atļauju no tiesību īpašniekiem, nedz arī maksā tiem atlīdzību par patapinājumu."

Vērtējums

15. Komisija norāda, ka ar Direktīvas 5. panta 3. punktu dalībvalstīm tiek atļauts atbrīvot tikai "atsevišķu kategoriju" uzņēmumus no atlīdzības maksājumiem, kas citādi ir garantēti ar 5. panta 1. punktu kā atlīdzība gadījumos, kad nepiemēro 1. pantā paredzētās ekskluzīvās patapinājuma tiesības. Tomēr AL 37. panta 2. punktā kā izņēmumi ir noteikti gandrīz visi patapinājuma veidi un uz tiem netiek attiecināts nosacījums, ka jāsaņem autora atļauja un ka autoram ir maksājama atlīdzība. Šī izņēmuma rezultātā pienākums maksāt atlīdzību autoram par neatļautu viņa darbu izmantošanu ir tikai tad, ja uzņēmums, kas patapina, ir 1) privāta apvienība, kuras mērķis ir gūt peļņu, vai 2) privāta bezpeļņas apvienība, taču tā nav kultūras, zinātnes vai izglītības apvienība. Tomēr šo divu kategoriju apjoms ir tik ierobežots, ka pamatoti var apšaubīt to lietderīgo iedarbību. Attiecībā uz pirmo kategoriju šķiet diezgan neiespējami, ka apvienība, kuras mērķis ir gūt peļņu, piedāvātu patapināt darbus bez atlīdzības. Tā kā patapināšana "ar mērķi gūt tiešu vai netiešu tautsaimniecisku vai komerciālu labumu" Direktīvas izpratnē ietilpst jēdzienā "noma" un nevis jēdzienā "patapināšana", uz to neattiecas Direktīvas 5. panta 1. punkts. Attiecībā uz otro kategoriju šķiet neiespējami, ka muzeji, arhīvi, bibliotēkas, publiskas fonotēkas vai kinematēkas, kuras sabiedrībai piedāvā darbus patapināt un kuras ir bezpeļņas iestādes, nebūtu kultūras, zinātnes vai izglītības apvienības.

16. Komisija secina, ka ar Direktīvas 5. panta 3. punktu dalībvalstīm ir piešķirta plaša

rīcības brīvība, lai noteiktu uzņēmumu kategorijas, uz kurām attiecas izņēmums attiecībā uz atlīdzības pienākumu, tomēr ar Direktīvu tām netiek piešķirtas tiesības attiecināt šo izņēmumu uz visiem vai gandrīz visiem uzņēmumiem. "Izņēmums", kas attiecināts uz visiem vai gandrīz visiem uzņēmumiem, kuriem saskaņā ar 5. panta 1. punktu ir pienākums maksāt atlīdzību, kļūtu par vispārīgu noteikumu. Turklāt nevar uzskatīt, ka šāds izņēmums tiek piemērots vienīgi "atsevišķu kategoriju uzņēmumiem"[5]. 5. panta 3. punkts kā izņēmums ir interpretējams šauri. Ja dalībvalsts varētu attiecināt izņēmumu uz visiem vai gandrīz visiem uzņēmumiem, kuriem pretējā gadījumā būtu pienākums maksāt atlīdzību, 5. panta 1. punktā noteiktais pienākums zaudētu savu nozīmi.

17. Es uzskatu, ka Komisijas prasība ir pietiekami pamatota. Manuprāt, no Direktīvas struktūras un mērķiem un 5. panta 3. punkta teksta skaidri izriet, ka dalībvalstij nav rīcības brīvības attiecināt izņēmumu būtībā uz visiem uzņēmumiem, kuri minēti šajā tiesību normā.

18. Kā to pareizi norāda Komisija, viens no būtiskākajiem Direktīvas mērķiem ir nodrošināt atbilstošus ienākumus par autoru jaunradi[6]. Atbilstoši šim mērķim 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka autoriem vismaz jāgūst atlīdzība par savu darbu patapinājumu, ja dalībvalsts ir pieļāvusi atkāpi no autoru ekskluzīvajām tiesībām atļaut vai aizliegt šādu patapinājumu. Tādējādi, lai arī 5. panta 1. punkts ir definēts kā izņēmums, ar šo tiesību normu faktiski tiek realizēta visas direktīvas galvenā prasība, proti, prasība, ka autoriem ir jāsaņem Direktīvas 1. un 2. pantam atbilstoša atlīdzība.

19. Direktīvas 5. panta 3. punktā, piešķirot dalībvalstīm tiesības noteikt to "atsevišķo uzņēmumu kategorijas", kuriem nav pienākuma maksāt atlīdzību, tiek paredzēts faktisks izņēmums no prasības par atlīdzību. Kā tāds šis izņēmums ir jātulko sašaurināti. 5. panta 3. punkta redakcija skaidri noteic, ka tikai ierobežots skaits to uzņēmumu kategoriju[7], kuriem saskaņā ar 5. panta 1. punktu ir pienākums maksāt atlīdzību,

5 — Komisija min 2003. gada 16. oktobra spriedumu lietā C-433/02 Komisija/Beļģija (*Recueil*, I-12191. lpp., 20. punkts).

6 — Skat. preambulas septīto apsvērumu, kas izklāstīts iepriekš 3. punktā.

7 — Šķiet, ka 5. panta 3. punkts tika iekļauts tādēļ, lai ievērotu divu dalībvalstu intereses, kuras vēlējās, lai būtu iespēja atbrīvot bibliotēkas un izglītības iestādes no maksājumiem par darbu publisku patapināšanu: skat. Reinbothe, J. un von Lewinski, S., *The EC Directive on Rental and Lending Rights and on Piracy*, 1993, 82. lpp.

var tikt atbrīvots no šī pienākuma. Šāds teksts ir ne tikai angļu, bet arī dāņu, holandiešu, franču, vācu, grieķu, itāļu, portugāļu un spāņu valodas direktīvas redakcijās, t.i., valodās, kurās tā tika pieņemta [8].

20. Ir tiesa, ka situācija nav skaidra, jo vārds "atsevišķu" var nozīmēt gan "dažu, bet ne visu", gan arī "skaidri definētu". Tiesību norma, ar ko dalībvalstīm tiek piešķirtas tiesības noteikt īpašus pasākumus, lai "novērstu "atsevišķus" krāpšanas un izvairīšanās no nodokļu nomaksas veidus", nozīmē tikai to, ka dalībvalstis nevar novērst visus izvairīšanās no nodokļu nomaksas veidus [9].

21. Tomēr Tiesa jau ir skaidri noteikusi, ka tā 5. panta 3. punktu interpretē sašaurināti, nospriežot, ka, "ja attiecīgajā dalībvalstī dominējošie apstākļi neļauj pareizi nodalīt uzņēmumu kategorijas, visiem attiecīgajiem uzņēmumiem ir jāparedz pienākums maksāt minēto atlīdzību" [10].

22. Es piekrītu Komisijai, ka izņēmums, kurš būtībā atbrīvo no pienākuma visus uzņēmumus, kuriem pretējā gadījumā būtu šāds pienākums, ir nevis izņēmums, bet gan pamata pienākuma atcelšana. Apskatāmajā lietā Spānija nopietni necenšas noliegt, ka šī izņēmuma joma patiešām sakrīt ar to uzņēmumu kategorijām, kuriem citos gadījumos būtu pienākums maksāt atlīdzību [11]. Tā vietā Spānija izvirza vairākus argumentus, kuri pēc tās uzskatiem apstiprina tās izdarīto tiesību normu izvēli.

23. Spānija, pirmkārt, norāda, ka Komisija nav pierādījusi, ka AL 37. panta 2. punkts kropļotu konkurenci iekšējā tirgū. Komisija tiešām tās 2002. gada Ziņojumā par publisko

8 — Attiecīgi "certain categories", "bepaalde categorieën", "visse kategorier", "certaines catégories", "bestimmte Kategorien", "ορισμένες κατηγορίες", "alcune categorie", "determinadas categorias" un "determinadas categorías".

9 — Skat. ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] secinājumus lietā C-144/94 *Italittica* (1995. gada 26. oktobra spriedums, *Recueil*, I-3653. lpp.), 17. punkts.

10 — Spriedums lietā Komisija/Beļģija, minēts 5. zemsvītras piezīmē, 20. punkts.

11 — Protams, Spānija savā atbildē uz repliku apgalvo (nesniedzot jebkādus pierādījumus), ka privātas sabiedrības bieži nodibina bibliotēkas, kurās publiskā patapinājumā nodod darbus, un ka nekas neaizkavē to īpašniekus maksāt atlīdzību autoriem, kuri to ir lūguši. Citā punktā savā atbildē uz repliku tā tomēr norāda, ka Spānijā privāta iniciatīva nav devusi nozīmīgu ieguldījumu sabiedrības interesēs veidotu un sabiedrībai atvērtu apvienību dibināšanā, tādējādi valsts iestādēm bija jānovērš šis trūkums.

patapinājumu Eiropas Savienībā [12] ir noteikusi, ka tās rīcībā nav skaidru norāžu — vismaz ziņojuma izstrādes laikā —, ka relatīvi zemais Direktīvā noteiktais tiesību aktu par publisko patapinājumu saskaņošanas līmenis būtu būtiski negatīvi ietekmējis tiesību turētāju saimnieciskās intereses vai iekšējā tirgus pareizu darbību. Komisija nav arī pierādījusi, ka ar AL noteikto izņēmumu apjoms būtu veicinājis Spānijā nepietiekamus ienākumus autoriem, kas atturētu viņus no turpmākas radošas darbības.

24. Es piekrītu Komisijai, ka, lai pierādītu iespējamo pārkāpumu, tai nav jāpierāda, ka AL 37. panta 2. punktā paredzētie izņēmumi aizliedz autoriem saņemt atbilstošus ienākumus vai ka tie kropļo konkurenci iekšējā tirgū. Pārkāpuma procedūras pamatā ir objektīvi konstatējumi, ka dalībvalsts nav izpildījusi savus pienākumus [13]. Procedūrā nav noteikts, ka ir nepieciešami pierādījumi par faktiskiem zaudējumiem. 5. panta 1. punktā noteiktais pienākums maksāt atlīdzību ir piemērojams vienmēr neatkarīgi no tā, vai tas ir vai nav nepieciešams attiecīgajā gadījumā, lai nodrošinātu autoram "pienācīgu atlīdzību", un neatkarīgi no konkrētās ietekmes uz konkurenci, kas varētu rasties, nemaksājot atlīdzību attiecīgajā lietā [14]. Līdzīgi arī 5. panta 3. punktā noteiktais izņēmums noteic, ka atbrīvot no pienākuma maksāt atlīdzību var tikai "atsevišķus uzņēmumus" neatkarīgi no tā, vai šis ierobežojums ir vai nav nepieciešams attiecīgajā gadījumā, lai nodrošinātu autoram "pienācīgu atlīdzību", un neatkarīgi no konkrētās ietekmes uz konkurenci, kas varētu rasties, nemaksājot atlīdzību, ko pretējā gadījumā maksātu attiecīgais uzņēmums.

25. Turklāt Spānija, šķiet, pieņem, ka prasība par atlīdzības maksāšanu var tikt atcelta, ja noskaidrojas, ka autori jau ir saņēmuši pietiekamu atlīdzību un ka atlīdzības trūkums nekavē viņus turpināt nodarboties ar jaunradi. Šis arguments ir balstīts uz nepareizu priekšstatu par publiskā patapinājuma tiesību raksturu un mērķiem. Skaidrs, ka autori būs jau saņēmuši ienākumus no savām reproducēšanas un izplatīšanas tiesībām un ka ienākumi neietvers tās grāmatas, kuras tiek patapinātas un nevis pārdotas [15]. Protams, taisnība, ka ne visas personas, kuras patapina grāmatas no publiskām bibliotēkām (vai lasa tās lasītavās), nepastāvot šādai

12 — 2002. gada 12. septembra Ziņojums Eiropas Savienības Padomei, Parlamentam un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par publisko patapinājumu Savienībā [COM (2002) 502, galīgā redakcija, 5.1. punkts], turpmāk tekstā — "2002. gada ziņojums".

13 — Skat., piemēram, 2002. gada 14. novembra spriedumu lietā C-140/00 Komisija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, I-10379. lpp., 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

14 — Skat. manu secinājumu lietās C-53/05 un C-61/05 Komisija/Portugāle, (lietas atrodas izskatīšanā Tiesā), kas sniegti 2006. gada 4. aprīlī, 46. un 47. punktu attiecībā uz skaidrojumu par iespējamo ietekmi uz iekšējo tirgu, kas rastos, ja netiktu nodrošinātas publiskā patapinājuma tiesības.

15 — Kā piemēru es izmantoju grāmatas: nepārprotami publiskā patapinājuma tiesības var tik piemērotas arī uz fonogrammām un videogrammām, kas ir izpildījumu ieraksti, filmu vai citu audiovizuālu darbu kopijas (lai arī videogrammas, iespējams, biežāk tiek iznomātas, nevis patapinātas).

iespējai, nopirktu katru patapināto grāmatu. Tomēr pastāv arī vispārējs modelis [16]. Katrā ziņā Direktīvā ir iekļauts skaidrs lēmums par kārtību, kādā piešķir ekskluzīvas patapinājuma tiesības un tiesības saņemt atlīdzību, ja dalībvalsts ir pieļāvusi atkāpi no šīm tiesībām.

26. Otrkārt, Spānija norāda, ka Komisija ir pārpratusi AL 37. panta 2. punktā noteiktā izņēmuma piemērošanas jomu, kurš piemērojams nevis atkarībā no tā, vai patapināšana ir vai nav peļņu nesoša, bet gan no tā, vai uzņēmums, kas piedāvā patapināt, *pieder* privātai kultūras, zinātnes vai izglītības bezpeļņas apvienībai. Spānija apgalvo, ka ir iespējams, ka noteikti uzņēmumi, kas piedāvā publisku patapināšanu, nav atbrīvoti no pienākuma maksāt atlīdzību, un ka ir iespējams atrast privātu uzņēmumu, kura mērķis ir gūt peļņu, bet kuram pieder bezpeļņas uzņēmums, kas patapina.

27. Atkārtoti ir jāpiekrīt Komisijai, ka pienākums maksāt atlīdzību nevar būt atkarīgs no patapinātāja izvēlētās juridiskās formas. Katrā ziņā Spānija nav minējusi nevienu pierādījumu, kas apstiprinātu tās apgalvojumus.

28. Visbeidzot, Spānija atsaucas uz Komisijas izteikumiem tās 2002. gada ziņojumā [17], ka "5. pantā ir iekļauts direktīvas pieņemšanas laikā panāktais kompromiss starp atbilstību iekšējā tirgus vajadzībām, no vienas puses, un starp atšķirīgajām dalībvalstu tradīcijām šajā jomā, no otras puses". No tā izriet — kā uzskata Spānija —, ka 5. panta 3. punktā noteiktās tiesības paredzēt izņēmumus var tikt piemērotas tik plaši, cik nepieciešams, lai uzturētu vai pilnveidotu kultūras tradīcijas. Dalībvalstu plašās rīcības brīvības rezultātā tās var noteikt pienākumu maksāt atlīdzību ierobežotā skaitā gadījumu vai maksāt simbolisku atlīdzību, vai pat nemaksāt to vispār. Patiesi, Spānija norāda, ka Komisija tās 2002. gada ziņojumā ir noteikusi, ka "ar zināmiem nosacījumiem [5. pants] dalībvalstīm ļauj ekskluzīvās tiesības aizstāt ar tiesībām uz atlīdzību vai neparedzēt nekādu atlīdzību" [18]. Apskatāmajā lietā Spānija apgalvo, ka kultūras mērķu īstenošana dominē pār mērķi garantēt autoriem pienācīgus ienākumus. Spānijas likum-

16 — Skat. 1991. gada 24. janvāra papildu priekšlikumus Padomes direktīvai par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām [COM(90) 586, galīgā redakcija], 44. punkts, kas izklāstīti manu secinājumu lietā Komisija/Portugāle, minēta 14. zemsvītras piezīmē, 46. punktā. Skat. arī Komisijas 2002. gada ziņojuma, minēts 12. zemsvītras piezīmē, 2. sadaļu.

17 — Minēts 12. zemsvītras piezīmē, 3.3. punkts.

18 — Turpat.

devējs ir ņēmis vērā faktu, ka Spānijā publiskās bibliotēkas tiek izmantotas krietni mazāk nekā vidēji Eiropā.

29. Manuprāt, Direktīvas 5. panta 1. punkta pirmajā teikumā noteiktajam pienākumam maksāt atlīdzību autoriem nebūtu nozīmes, ja, ievērojot tā otro teikumu, dalībvalstis šo pienākumu varētu padarīt spēkā neesošu. Ar 5. panta 1. punkta otro teikumu dalībvalstīm tiek piešķirtas tiesības modificēt pirmajā teikumā paredzētā pienākuma pakāpi, "ņemot vērā" ar kultūras veicināšanu saistītus mērķus. Tas nenozīmē, ka tām ir piešķirtas tiesības pielīdzināt atlīdzību "nullei". Atlīdzības jēdziens nozīmē, ka autoru saņemtajiem maksājumiem ir jābūt adekvātai atlīdzībai par viņu jaunradi.

30. Līdzīgi, ja dalībvalsts līdz nullei varētu samazināt atlīdzību, ko maksā visu kategoriju uzņēmumi, kas veic patapinājumu, nebūtu nozīmes 5. panta 3. punktā paredzēt, ka tās no pienākuma maksāt atlīdzību var atbrīvot tikai "atsevišķus" uzņēmumus. Lai arī 5. panta 3. punkts piešķir dalībvalstīm plašu rīcības brīvību, šī rīcības brīvība attiecas uz tiesībām noteikt to uzņēmumu kategorijas, kuri ir atbrīvoti no pienākuma. Kā minēts iepriekš, šajās kategorijās nevar iekļaut praktiski visus uzņēmumus, kuriem varētu rasties šāds pienākums.

31. Attiecībā uz norādi Komisijas 2002. gada ziņojumā, ka dalībvalstis var "[..] neparedzēt nekādu atlīdzību", šī apgalvojuma kontekstā ir skaidrs, ka tas attiecas tieši uz 5. panta 3. punktā paredzēto iespēju dalībvalstīm "atbrīvot atsevišķu kategoriju uzņēmumus no atlīdzības maksājumiem". Šādā veidā atbrīvoto uzņēmumu kategorijas (būtībā) nemaksās atlīdzību vispār. Šis jautājums tomēr attiecas uz to, kādā veidā ir jāinterpretē 5. panta 3. punktā paredzētais izņēmums. Es tādējādi nesaskatu, kādā veidā ar Komisijas 2002. gada ziņojumā iekļauto izteikumu tiktu pamatots Spānijas arguments. Turklāt tas ir skaidrs arī kopsakarā ar Komisijas paskaidrojumiem par 5. panta 3. punktu, kas iekļauti ziņojuma 3.4. punktā [19]. Katrā ziņā, pat ja Komisijas izteikums viestu kādu skaidrību par jautājumiem, kas Tiesai jāizskata šajā lietā, šis izteikums nebūtu nekas vairāk kā Komisijas viedoklis par šīs tiesību normas interpretēšanas veidu. Kā tāds tas nav saistošs Tiesai.

19 — "5. pants piešķir dalībvalstīm plašas tiesības noteikt izņēmumus no ekskluzīvām patapinājuma tiesībām, taču vismaz autoriem jāgūst atlīdzība. Dalībvalstis var noteikt atlīdzības apmēru, bet tam ir jāatbilst direktīvas pamata mērķiem un autortiesību aizsardzībai kopumā. Dalībvalstis var atbrīvot atsevišķus, bet ne visus uzņēmumus no pienākuma maksāt atlīdzību saskaņā ar 5. panta 3. punktu."

Secinājumi

32. Es tādējādi uzskatu, ka Tiesai ir:

1) jānospriež, ka Spānijas Karaliste nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Padomes 1992. gada 19. novembra Direktīva 92/100/EEK par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā;

2) jāpiespriež Spānijas Karalistei segt savus tiesāšanās izdevumus pašai.